

**Fortegnelse over fremmed historisk Literatur
vedrørende Danmarks Historie**

for

Aaret 1878.

Ved **V. Møllerup.**¹⁾

I. Samlinger og Tidsskrifter.

Diplomatarium Norvegicum. Oldbreve til Kundskab om Norges indre og ydre Forhold, Sprog, Slægter etc. i Middelalderen. Samlede og udgivne af C. R. Unger og H. J. Huitfeldt. 10. Samling. 1. Halvdel. Christiania. 416 Sider.

Indeholder Breve fra 1246 til 1525.

Svenskt Diplomatarium, utgivet af Riksarchivet genom Emil Hildebrand. 6. Bandet. 1. Häftet. Sthlm. 264 S. 4°.

Urkundenbuch der Stadt Lübeck. 6. Theil. 1—2. Lieferung. Lübeck. 160 S. 4°.

Indeholder Breve fra 13 Juli 1417 til 26 August 1419.

Meklenburgisches Urkundenbuch. Herausgeg. von dem Verein für Meklenburgische Gesch. und Alterthumskunde. 11. Band. Schwerin. 700 S. 4°.

Indeholder Person- og Stedregister for Bind V—X. Det følgende Bind vil indeholde Sag- og Ordregister.

Biskop Eysteins Jordebog (den røde Bog). Fortegnelse over det geistlige Gods i Oslo Bispedømme omkring Aar 1400. Efter offentlig Foranstaltning udgivet ved H. J. Huitfeldt. 3. Hefte. Christiania. S. 385—576.

Acten der Ständetage Preussens. Herausgeg. von M. Toeppen. 1. Band. (Publication des Vereins für die Gesch. der Provinz Preussen.) Leipzig. XXVII + 786 S.

¹⁾ De med særegne Mærker betegnede Titler og Notitser skyldes andre.

Af Forhandlingerne ere især Stædernes af Interesse for Danmarks Historie. Fra 1427—1435 findes talrige Oplysninger om de preussiske Stæders Deltagelse i Hanseforbundets Kamp med Erik af Pommern.

Hanserecesse. Zweite Abtheilung. 1431—1476. Bearbejdet von Goswin Frhr. von der Ropp. 2. Band. Leipzig. XII + 622 S. 4°.

I dette Bind af v. d. Ropps fortrinlige Udgave af Hanserecesserne fra 1431—1476 findes talrige og interessante Oplysninger til de sidste Aar af Erik af Pommerns og Begyndelsen af Christoffer af Bayerns Regjeringstid (1436 til 1445). Særlig kan fremhæves Meddelelserne om Lübecks Deltagelse i Erik af Pommerns Afsættelse og om Christoffer af Bayerns kloge Handelspolitik i Striden mellem Lübeck og de hollandske Stæder.

K. Koppmann. Kämmererechnungen der Stadt Hamburg. 3. Band. 1471—1500. Hamburg. CXLVII + 640 S.

Indeholder Optegnelser om Staden Hamburgs Indtagter og Udgifter i ovennævnte Tidsrum. I Indledningen gives en Oversigt over disse, som i mange Henseender er af Interesse for dansk Historie, saaledes Optegnelserne over Udgifter til Gesandtskaber, Krigsomskostninger, Sejladsen paa fremmede Lande, Laan til Fyrster o. s. v.

Handlingar rörande Sveriges Historia. På Kong. Maj:ts nådiga befallning med understöd af statsmedel i tryck utgifna af Kongl. Riksarchivet. Första Serien. Konung Gustaf den Förstes Registratur. VII. 2. Häftet. 1531. Sthlm. S. 227—568 + 60 S. (Register).

Handlingar rörande Sveriges Historia. Tredje Serien. Svenska Riksrådets Protokoll, utg. genom N. A. Kullberg. I. 1621—1629. Sthlm. 16 + XLVI + 292 S.

Bergens Borgerbog 1550—1751, udgivet af N. Nicolaysen. Kristiania. 227 S.

Indeholder Fortegnelse over alle til Bergen indvandrede Borgere i dette Tidsrum samt Oplysninger om deres Hjemstavn.

Norske Rigsregistrarer, tildeels i Uddrag. Udg. af Otto Gr. Lundh. 7. Bind. 1. Hefte. 1635—1637. Kristiania.

Calendar of State Papers. Domestic Series 1651—1652 og 1652—1653. London 1877—78. 4°. — Colonial Series, East Indies, China and Japan, 1622—24. London 1878. 4°.

Sveriges Ridderskaps och Adels Riksdags-Protokoll från och med år 1719. 4. Delen. 1—2. Häftet. 1726—1727. Sthlm. 587 S.

Paa Rigsdagens og Adels Bekostning udgivet af E. V. Montan.

Russische historische Bibliothek. 3. Band. Herausgeg. von der Archäographischen Commission 1876. St. Petersburg.

Dette Bind indeholder blandt Andet Uddrag af en Krønike fra 1563—1567, i hvilken findes officielle Aktstykker vedrørende Ivan Vasilievitchs Forhold til Sverig og Danmark.

Meddelanden från Svenska Riks-Archivet, utgifna af R. M. Bowallius. I—II. Sthlm. 1877—1878. 72 & 95 S.

I disse Aarsberetninger fra det Svenske Rigsarkiv meddeles tilige Oversigtskataloger over særskilte Grupper af Arkivalier, ligesom Fortegnelser over andre Arkivsamlinger i Sverig. Af Indholdet skulle vi fremhæve: Förteckning öfver samlingen af Riksregistratur i Kongl. Riks-Archivet (I, 61—72). — Bidrag till Riks-Archivets äldre historia: A: En archivalieförteckning från medeltiden (II, 35—45); B: Anteckningar om Registrum Regni eller Sveriges äldsta Riksregistratur (II, 45—54). — Register öfver Rådslag i Konung Gustaf I's tid (II, 55—84). — Förteckning öfver i Riks-Archivet förvarade Ministeriella handlingar. I. Danica (II, 85—95).

Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 8. Band. Kiel. 391 S.

Indeholder foruden de senere særskilt anførte Afhandling: A. L. J. Michelsen. Nachricht von den Schleswigschen Aemtern und Amtmännern im 15ten und 16ten Jahrh. — G. v. Buchwald. Bericht über Forschungen in Holsteinischen Archiven. — C. Schirren. Alte und neue Quellen zur Gesch. Vicelins. Aus den Papieren der Bollandisten. — Kleinere Mittheilungen. — Repertorien zu Schleswig-Holsteinischen Urkunden-Sammlungen. Dritte Reihe.

Historiskt Bibliotek, utgifvet af Carl Silfverstolpe. Ny Följd.

2. Delen. 3. Häftet. Sthlm. S. 403—518. LXXI—CXL.

3. Delen. 1—2. Häftet. Sthlm. 352 + LXIV S.

II. 3. H. indeholder foruden de senere særskilt anførte Afhandling: A. F. Om Svenska Krigarne efter Pultavaslaget. — Xaver Liske. Öfversigt af den Polska Litteraturen med særskildt afseende på den Svenska Historien. (Uddrag af polske Memoirer af særlig Vigtighed for Karl X Gustavs Historie og for den store nordiske Krig.) — R. Bergström. Några Anteckningar om våra Historiska Folkvisor. II. Elisifs visa. — Strödda Meddelanden. — Granskningar och anmälningar. — Nordisk Årsbok. 1877. — Bibliografi. 3. 1877.

III. 1—2. H. indeholder: G. Djurklou. Bidrag till Svenska Frälsets historia under medeltiden. — E. Hildebrand. Om äldre handskrifters återgifvande i tryck. — Strödda Meddelanden: 1. En hittils okänd svensk krönikeskald från medeltiden. 2. Erik XIV's spioner. 3. Svensk rekognoscering i Frankrike 1791. — Granskningar och anmälningar. — C. Sprinchorn. Kolonien Nya Sveriges Historia. — A. Fryxell. Genmäle till Herr R. L. Tafel angående Swedenborg. — Strödda Meddelanden: Anteckningar af Christina Gyllenstierna. — Granskningar och anmälningar.

Historisk Tidsskrift, udgivet af den norske historiske Forening.

2. Række. 2. Bind. 1. Hefte. Christiania.

Indeholder: Yngvar Nielsen. Om nogle middelalderlige Slægter i det vestenfjeldske Norge.

II. Afhandlinger.

- J. J. A. Worsaae.* Nordens Forhistorie efter samtidige Mindesmærker. I—III. Nordisk Tidsskrift för Vetenskap, Konst och Industri, utgifvet af Letterstedtska Föreningen. 1878. 1—3. Häftet.
- O. Brenner.* Ueber die Kristni Saga. Kritische Beiträge zur altnordischen Literaturgeschichte. München. 158 S.
- Die Hovard Isfjordings Saga, aus dem alt-isländ. Urtexte übersetzt von W. Leo. Heilbronn. 142 S.
- Buchner.* Hamlet le Danois. Paris. X + 221 S.
- K. Blind.* Neue shetländer Funde zum germanischen Asenglauben. Die Gegenwart. Red. P. Lindau. 1878. Nr. 33.
- Gedeonow.* Die Waräger und Russland. I—II. St. Petersburg. 1876. (Russisk.)
Forf. er Tilhænger af den saakaldte slavisk-baltiske Theorie, som hævder Varægerens slaviske Oprindelse.
- G. Storm.* Kritiske Bidrag til Vikingetidens Historie. I. Christiania. 218 S.
- K. Maurer.* Die Freigelassenen nach altnorwegischem Rechte. Sitzungsberichte der philos.-histor. Classe der k. bayer. Akademie der Wissensch. zu München 1878. 1—3. Hefte.
- K. Maurer.* Udsigt over de nordgermaniske Retskilders Historie. Udg. af den norske histor. Forening. 1. Halvdeel. Kristiania. 112 S.

Sveriges Historia från äldsta tid till våra dagar, författad af *Oscar Montelius, Hans Hildebrand, Oscar Alin, Martin Weibull, Rudolf Tengberg* och *John Hellstenius*. 3. Delen. Sthlm. 1877—1878.

Den tredje Del, som omfattar Sverigs Historie 1521—1611, er forfattet af Oscar Alin.

Aage Skavlan. Historiske Billeder fra den nyere Tid i Norge, Danmark og tildels Sverige. Kristiania. 431 S.

Indeholder foruden de nedenfor særskilt nævnte Afhandlinger: Erik Pontoppidan og hans Beskrivelse af Norge, S. 99—145. — Klaus Fasting og hans Fødeby Bergen, S. 146—229. — Indledning til 1814 Aars Historie i Norge, S. 281—380. — Betragtninger over Karl-Johans Politiken 1810—1814, S. 381—431.

Dannenberg. Erzbischof Adalbert von Hamburg-Bremen und der Patriarchat des Nordens. Mitau 1877.

G. v. Buchwald. Die Gründungsgeschichte von Öm und die Dänischen Cistercienser. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schlesw. Holst. Lauenb. Gesch. VIII. S. 1—121.

Forfatteren giver i nær Tilslutning til Paludan-Müllers Skrift: Kong Erik Glipping og den romerske Kurie i Kongens Strid med Ærkebiskop Jacob Erlandsen, en skarpsindig Undersøgelse af det bekjendte Haandskrift Exordium Carae Insulae, trykt hos Langebek, *Scriptores R. D.* V. 231—302, og paaviser træffende Upaalideligheden og Partiskheden i Munkenes Beretninger.

Budczies. Ueber die vom Könige Christoph von Dänemark seiner Tochter Margarethe, Gemahlin des Markgrafen Ludwig d. Ä. von Brandenburg, im Ehevertrage vom 13 Juli 1323 verheissene Mitgift. Märkische Forschungen. Herausg. von dem Vereine für Gesch. der Mark Brandenburg. XIV.

Pommersche Genealogien. Nach den urkundl. Forschungen von *Th. Pyl* hrsg. v. E. R. Schoepplenberg. 3. Bd. Die Patricierfamilie Schoepplenberg in Greifswald. Berlin u. Greifswald. 156 S.

Indeholder Bidrag til dansk Historie i det 14de Aarhundrede.
Red.

J. Hartung. Aus einer Schrift Dietrichs v. Nieheim. Han-sische Geschichtsblätter. Jahrg. 1876. S. 165—166.

Uddrag af et Sted i Schards Værk: De jurisdictione imperii, som er af Interesse for Fremstillingen af Hansestædernes Forviklinger med Valdemar Atterdag.

C. Sattler. Das Ordensland Preuzen und die Hanse bis zum Jahre 1370. Preuszische Jahrbücher. 41. Bd. S. 327—349.

Karsten Schröders Ditmarsische Chronik, aufgefunden von Herrn Geheimerath Michelsen, veröffentlicht von W. H. Kolster. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schlesw.-Holst.-Lauenb. Gesch. VIII. S. 177—274.

Heri findes: Carmen auf die Schlacht bei Hemmingstedt. Mit Einleitung und Erläuterung von Prof. K. Müllenhoff (S. 219—238).

Heinrich Utmann. Maximilian I in dem Conflict zwischen dem deutschen Orden in Preuzen und Polen besonders in

den Jahren 1513 bis 1515. Forschungen zur deutsche Gesch. XVIII. S. 89—109.

Xaver Liske. Der Wiener Congress von 1515 und die Politik Maximilians I gegenüber Preussen und Polen. Forsch. zur deutsche Gesch. XVIII. S. 445—467.

Fiedler. Die Allianz zwischen Keiser Maximilian I und Wasilij Ivanovicz aus d. Jahre 1514. Sitzungsberichte der philos.-histor. Classe der Wiener Akademie. XLIII. S. 183 ff.

Keiser Maximilian ønskede i Aarere 1513 til 1515 at danne et stort nordeuropæisk Forbund imod Polen til Forsvar for den tydske Orden i Preussen. I dette skulde ogsaa Kongen af Danmark deltage, og især i den førstnævnte Afhandling findes Oplysninger om, hvilken Rolle det var paatænkt, at Christiern II skulde spille i Forbundets Kamp mod Polen.

Oscar Alin. Kristine Nilsdotter (Gyllenstjerna). Upsala. 23 S. (Ej i Boghandelen.)

Dietrich Schäfer. Die Lübeckische Chronik des Hans Reckemann. Hansische Geschichtsblätter. Jahrg. 1876. S. 59—93.

Afhandlingene behandler: I. Die Original-Handschrift. II. Karsten Thode und Marten Pechlin (Van Martin Pechelyn). Skildring af Martin Pechlin, den som Sørover bekjendte Tilhænger af Christiern II.

A treatise on the pretended divorce between Henry VIII and Catharine of Aragon. Publication of the Camden Society.

S. 278 jvfr. S. 336f. findes nogle Oplysninger om et paatænkt Giftermaal mellem Henrik VIII af England og Christiern II's Datter Christine, senere gift med Hertugen af Lothringen.

L. Daae. Geistliges Kaldelse i den norske Kirke efter Reformationen. En historisk Afhandling. Kristiania 1879.

Peter Palladius. I—II. Historisch-politische Blätter, herausgeg. von E. Jörg und F. Binder. 81. Band. 1—2. H.

Smlgn. Theologisk Tidsskrift 1878. S. 72.

Joh. Lossius. Drei Bilder aus dem Livländischen Adelsleben des XVI. Jahrhunderts. II. Jürgen und Johan Uexküll im Getriebe der livländischen Hoffleute. Leipzig. 192 S.

Begge disse ovennævnte Adelsmænd vare dybt udviklede i de livlandske Stridigheder i det 16. Aarhundredes sidste Halvdel, og stode i den nærmeste Forbindelse med Hertug Magnus og den danske Regjering. Den livligt skrevne Afhandling læses med Interesse.

Leonhard Ennen. Der hansische Syndikus Heinrich Sudermann

aus Köln. Hansische Geschichtsblätter. Jahrg. 1876. S. 1—58.

S. 54—57 findes en Skrivelse fra U. Laffert til H. Sudermann, som indeholder en Beretning om Søslaget under Øland 30 Maj 1564.

Kongl. Kansliets Diarium öfver ingångna skrivelser 1566 (Januari—Juni, November och December). Jemte noter och tillägg. Af Kongl. Samfundet för utgifvandet af handskrifter rörande Skandinaviens historia utgifvet genom Carl Silfverstolpe. Sthlm. 132 S.

Udgjør en Afdeling af det nævnte Samfunds *Handlingar*. 8de Del.

Arnold Gaedeke. Graf James Bothwell in Dänemark. Die Gegenwart. Red. P. Lindau. 1878. Nr. 51.

A. G. Ahlqvist. Konung Erik XIV's sista lefnadsår (1568—1577). Sthlm.

Dette Skrift er en ny og meget omarbejdet Udgave af Forfatterens Værk: Om Erik XIV's fængelse och död. Af Tillägene kan især mærkes: Discours de la prise du roy de Suède, forfattet af Charles Dançay (S. 173ff.).

R. Grasshoff. Die briefliche Zeitung des XVI. Jahrhunderts. Inaugural Dissertation. Leipzig 1877. 81 S.

Interessante Undersøgelser om de politiske Avisers Opkomst, Udbredelse og deres Forfattere. S. 59ff. indeholder en Oversigt over de vigtigste Correspondenter til det danske og det preussiske Hof.

P. Hasse. Heinrich Ranzau. Ein Vortrag. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schlesw.-Holst.-Lauenb. Gesch. VIII. S. 329—348.

Aage Skavlan. Kristian IV. En biografisk Skildring. (Historiske Billeder. S. 1—98.)

Zwölf Zeitungen aus dem dreiszigjährigen Kriege. Herausgeg. von J. B. Nordhoff. Zeitschrift f. vaterländ. Gesch. u. Alterthumskunde. 36. Band. S. 33—81.

Af Vigtighed for dansk Historie ere No. 5 og 6, som berette om Slaget ved Lutter am Barenberg, og No. 7—11, som indeholde Efterretninger om Krigsbegivenheder 1627—1629.

Ed. Bodemann. Volkslied auf die Schlacht bei Lutter am Barenberge, ¹⁷/₂₇ Aug. 1626. Zeitschrift des histor. Vereins für Niedersachsen. Jahrg. 1878. S. 298—301.

Georg Irmer. Hans Georg von Arnim als kaiserlicher Oberst und Feldmarschall. Ein Beitrag zur Gesch. des dreiszigjährigen Krieges. Theil I. Halle 1877. 26 S. (Disp.)

Indeholder ogsaa Bidrag til Christian den Fjerdes Krigshistorie 1627.

E. Herzog. Zur Charakteristik des Generals Holck. Mittheilungen von dem Freiburger Alterthumsverein. Herausgeg. von Heinr. Gerlach. Freiberg 1877. 14. Hefte.

Albert Küsel. Der Heilbronner Convent. Ein Beitrag zur Gesch. des dreissigjährigen Krieges. Halle a. S. 105 S.

Udgjør 7. Hefte af „Hallesche Abhandlungen zur neueren Geschichte“.

I. J. E. Günther. Die Politik der Kurfürsten von Sachsen und Brandenburg nach dem Tode Gustaf Adolfs und der Heilbronner Bund. Theil I. Inaugural Dissertation. Dresden 1877. 113 S.

Christian den Fjerdes Mæglingsforsøg efter Gustav Adolfs Død ere vidtløftig refererede i denne Afhandling.

I. E. Söderberg. Utskottsmötet 1651 och riksdagen 1652. Akad. Afhdlg. Sthlm. 1877. 62 S.

Heri findes ogsaa Meddelelser om Sverigs politiske Forhold til Danmark og de Forhandlinger, som førtes herom paa Rigsdagen.

E. O. v. Knorring. Föredrag med anledning af det 200-åriga minnet af slaget vid Landskrona den 14 Juli 1677. Kongl. Krigsvetenskaps-Akademiens Tidsskrift 1878. Nr. 2. S. 33—53.

E. W. Bergmann. Magnus Gabriel de la Gardie och krigshändelserna i Bohuslän 1677. Historiskt Bibliotek 1878. 1 Hefte. S. 49—96.

Efter de la Gardies egne Originalskrivelser til Carl XI 1677 og andre Dokumenter i det svenske Rigsarkiv gives her en Skildring af en Episode af Krigen med Danmark paa den norske Grændse 1677.

Correspondence of the Family of Hatton. 1601—1704. I—II. Publication of the Camden Society.

II. S. 31f, 35, 113f. findes enkelte Meddelelser om Dronning Annas Gemal, Prinds Georg af Danmark, i hvilke der udtales en gunstig Mening om Prindsen.

L. Daae. Jens Colstrup. (Historiske Skildringer af L. Daae. II. S. 108—128.)

Jens Colstrup fødtes 1646 i Baahuslen, som 12 Aar senere blev afstaaet til Sverrig. 1660 sendtes han til Helsingør, fra hvis Skole han 1662 dimitteredes til Københavns Universitet. Efter endte Studier var han en kort Tid Præst i Stockholm, hvor han skal være traadt i hemmelig Forbindelse med den danske Gesandt Jens Juel; derpaa blev han Præst i sin Fødeegn, i Uddevalla. Da Gyldenløve 1676

trængte ind i Baahuslen, fandt han en ivrig Understøttelse hos den unge Præst, der fulgte med ham som Feltpræst og som en Følge heraf mistede sit Embede og sine Ejendele. Til Erstatning fik han Næs Kald i Norge, hvor han forblev til sin Død 1720, dog ikke i Ro, thi da Grev Løvendal 1711 fornyede sin Faders Tog ind i Baahuslen, fulgte Colstrup ogsaa denne Gang med som Feltpræst, og senere ledede han et formeligt Spejdvæsen. Lige til det sidste haabede han paa Baahuslens Gjenerhvervelse for Norge. Red.

J. R. Danielson. Zur Geschichte der sächsischen Politik 1706—1709. Helsingfors. 109 S. (Disp.)

Forfatteren har væsentligst bygget sin Fremstilling paa Resultatet af Undersøgelser i Dresdener Arkivet, og har saaledes mange nye Oplysninger om Forbundet af 1709 imod Carl XII.

Angol diplomatiái iratok. II. Rákóczi Ferencz korára. Angol levéltárakból közli Simonyi Ernő (o: Engelske diplom. Aktstykker indtil Frans Rakoezi II's Tid, af det engelske Arkiv udg. af E. Simonyi). III. Budapest 1877.

Udgjør 2den Afdelings 3dje Bind af Archivum Rákócziánium. Bindet omhandler Tiden 1706—11 og indeholder bl. a. adskilligt om de danske Hjælpetropper i Ungarn. Red.

L. Daae. Jonas Ramus og Anna Colbjørnsdatter. (Historiske Skildringer af L. Daae. II. S. 87—108.)

En fortræffelig lille Afhandling, hvori det kritisk paavises, hvorledes Fortællingen om Anna Kolbjørnsdatters af Digterne forherligede Bedrift i Norderhov Præstegaard 1716 i det væsentlige er et Sagn uden historisk Sandhed, som først kom frem i Litteraturen 1777 i Mallings *Store og gode Handlinger*. Det kan tilføjes, at Mallings Kilde, *et Manuskript om de Colbjørnsønners Familie*, endnu findes i det st. kgl. Bibl. (Ny kgl. Saml. Fol. 111k), og at det viser sig, at Daae har fuldkommen Ret i sin Formodning om dette Haandskrifts Forhold til den hos C. Giessing (Saml. af Jubel-Lærere III. 1. 327 ff.) optagne Beretning. Red.

C. Georg Starbäck. Berättelser ur Svenska Historien. Fortsättning af P. O. Bäckström. 18—19. Delen. Frihetstiden. I—II. 456 og 460 S.

S. Wieselgren. Ur Göteborgs häfder. Sthlm. 232 S.

S. 130 ff. findes Meddelelser om Göteborgs Borgerskabs Opfordring til sine Rigsdagsmænd at vælge Kronprindsen af Danmark til Tronfølger (23 Juni 1743) og de deraf foranledigede Skridt fra Stændernes Side imod Borgerskabet.

O. Nielsson. Blad ur konung Gustaf III's och Drottning Sofia Magdalenas giftermålshistoria. II. Historiskt Bibliotek. 1878. S. 97—150 og S. 267—340.

Anden Afdeling indeholder: De senere Giftermaalsforhandlinger og Sofia Magdalenes første Tid i Sverig.

Norddeutsche Jesuitenberichte aus dem Jahre 1762. Meklenburgische Jahrbücher. 43. Jahrgang. S. 27—31.

•Annuae Missionis Glückstadensis 1762• er ogsaa af Interesse for dansk Historie.

(*Sigv. Petersen.*) Af Christiania Ministerialbøger. (Trykt som Manuskript.) Christiania. 28 S. 4°.

Indeholder Fortegnelse over de i Christiania i det 18de Aarhundrede viiede, døbte og begravede.

Daniel Thrup. Aktmæssige Bidrag til den norske Kirke i det 18 Aarh. II—IV. Theolog. Tidsskrift for den evang.-luth. Kirke i Norge, udg. af C. P. Caspari og Gisle Johnsen. Ny Række. 6. Bind. S. 128—160.

Indeholder: II. 3 Breve fra Biskop Ole Tidemand. III. Uddrag af Biskop Friederik Arentz's Visitationsbøger. III. Provst Niels Hertzbergs Notitser om Niels Winding.

Aage Skavlan. Struense. (Historiske Billeder. S. 230—280.)

Dagboksanteckningar förda vid Gustaf III's hof af friherre *Gustaf Johan Ehrensvärd*, utgifna af Dr. E. V. Montan. 2. Delen. Sthlm. 512 S.

Andet Bind af disse for Gustav III's, hans Hof's og hans Samtids Historie saa overordentlig interessante Memoirer indeholder en Dagbog for de første syv Maaneder af A. 1780 og et Tillæg, for største Delen af Aktstykker. Forf., som i 13 Aar var Kammerherre hos Gustav III, blev 1780 udnævnt til Gesandt i Nederlandene. En Del af hans Depescher herfra, skrevne i A. 1780—82, ere meddelte i Tillæget; de vise bl. a., hvorledes Generalstaterne under Slutningen af den nordamerikanske Frihedskrig søgte at formaa de nordiske Magter til at yde aktiv Hjælp mod England. 1782 forflyttedes Ehrensvärd til Berlin, hvor han døde 1783, kun 37 Aar gammel. I det Personalregister, hvormed 2det Bind afsluttes, har Udgiveren givet biografiske Oplysninger om alle de i Bogen forekommende Personer. Red.

Historiska Anteckningar och Bref från åren 1771—1805 af *Johan v. Engeström*, utg. af E. V. Montan. Sthlm. LXVI + 356 S.

Indeholder bl. A. Beretninger om Rigsdagene 1771—72, 1778—79 og 1786 samt en Del Breve fra Joh. v. Engeström til hans mere bekendte Broder Lars under dennes Ophold som svensk Gesandt ved fremmede Hoffer. Der findes enkelte Notitser angaaende Danmark. Red.

Le comte de Fersen et la cour de France. Extraits des papiers du grand maréchal de Suède, comte Jean Axel de

Fersen, publiés par son petit-neveu le baron R. M. de Klinckowström. Tome I—II. Paris. LXXVII, 321 og 440 S.

~~J. N. Bruun. Gammelt nyt om og af Biskop Johan Nordal Brun. Kristiania 1877. 541 S.~~

Constantius Flood. Fra Agdesiden. Skildringer og Optegnelser. Christiania 1877. 153 S.

Indeholder 1°. Under Krigsaarene (1807—14), 2°. Smaabegivenheder (tildels efter Folkesagnet).

N. A. Larsen. Fra Krigens Tid (1807—1814). Bidrag til den norske Marines Historie. Christiania. 281 S.

G. Svederus. Konung Karl XIV Johans Historia. 4. Häftet. S. 381—517.

Udgjør Slutningen af første Del, som gaar til Aaret 1808, og behandler bl. A. Spaniernes Ophold i Danmark.

Rochus v. Liliencron. Christoph Ernst Friedrich Weyse und die dänische Musik seit dem vorigen Jahrhundert. Historisches Taschenbuch. 5. Folge. 8. Jahrgang. S. 167—202.

v. Conrady. Schleswig 1848. Aus den hinterlassenen Papieren des verstorbenen Gen.-Feldmarschal v. Steinmetz. Militär. Wochenblatt. Herausgeg. von Witzleben. 1878. 3—6. Beiheft.

Hanssen. Die Nationalitäts- und Sprachverhältnisse des Herzogthums Schleswig. Zeitschrift für die gesammte Staatswissenschaft. 43. Jahrgang. 1—2. Heft. S. 141—198.

Zur innern Geschichte Schwedens von 1862 bis 1877. I—II. Unsere Zeit. Neue Folge. 14. Jahrgang. 1. Heft. S. 104—115. 2. Heft. S. 249—269.

Geschichte des 6. westfälischen Infanterieregiments Nr. 55, begonnen von Freiherrn von *Blomberg*, fortgesetzt und beendet von *Leszynski*. Detmold 1877.

Indeholder ogsaa Skildring af Regimentets Deltagelse i Krigen med Danmark 1864.

Ludwig Hahn. Fürst Bismarck. Sein politisches Leben und Wirken, urkundlich in Thatsachen und des Fürsten eigenen

Kundgebungen dargestellt. 1. Band bis 1870. Berlin. VI + 910 S.

Af Indholdet kan bemærkes: S. 123—131: Die erste Wiederanregung der Schleswig-Holsteinischen Frage. S. 165—182: Neue Wendung der Schlesw.-Holst. Frage. S. 182—192: Diplomatische Verhandlungen über die Schlesw.-Holst. Frage. S. 192—207: Weitere Debatte über Schlesw.-Holst. im Abgeordnetenhus. S. 213—217: Vor dem Ausbruche des dänischen Krieges. S. 218—246: Der dänische Krieg. S. 253—258: Zur weiteren Regelung der Schlesw.-Holst. Frage (smlgn. S. 268—302).

Speeches on questions of public policy by *Richard Cobden*. Edited by John Bright and James E. Thorold Rogers. London. 662 S.

S. 479 ff. findes Richard Cobdens interessante og om Stemningerne i det engelske Parlament under den slesvigske Krig 1864 særdeles oplysende Tale til sine Vælgere den 23 Novbr. 1864.

Erinnerungen an Amalie von Lasaulx, Schwester Augustine, Oberin der barmherzigen Schwestern in St. Johannishospital zu Bonn. Gotha. 372 S.

I Krigsaaret 1864 deltog Amalie von Lasaulx som Sygepleierske i den slesvigske Krig, og i flere Breve fra hende skildres Forholdene i Slesvig.

Ed. Winkelmann. Bibliotheca Livoniae historica. Systematisches Verzeichniss der Quellen und Hülfsmittel zur Geschichte Estlands, Livlands und Kurlands. Zweite verbesserte und sehr vermehrte Ausgabe. Berlin. 608 S.

I dette fortrinlige, systematisk ordnede Katalog findes talrige trykte Skrifter og haandskrevne Kilder til Danmarks Historie, væsentligst angaaende dets Forbindelser med Estland og Livland.

Allgemeine deutsche Biographie. Herausgeg. von R. Frhrr. v. Liliencron und Prof. F. X. Wegele. 7. Band. Leipzig.

Af de i dette Bind forekommende Biographier skulle nævnes følgende: Otto Fock, pommersk Historieskriver (deltog i den slesvigholstenske Krig 1848). Karl Philip Francke. Frederik I (af Waitz). Frederik III som Erkebiskop af Bremen (af Krause). Frederik August, Hertug af Oldenburg og Fyrstbiskop af Lübeck.

Magnus Börring. Skånska kyrkoegendomens användande för skolväsendet. Akad. Afhdlg. Lund 1877. 62 S.

Omhandler ogsaa Tiden før 1660.

S. Cavallin. Ur skånska presthusens häfder. Lund. 126 S.

Forfatteren skildrer Præsternes Liv fra det 16. Aarhundrede af indtil Nutiden, og fremdrager mange fra Kirke-Arkiver og Raadstue-Arkiver hentede interessante Smaatræk.

G. V. Sylvander. Borgholms Slotts historia. Kalmar 1877.
262 S.

Grönland und seine Bewohner. I—II. Das Ausland 1878.
Nr. 1—2.